Ympäristövastuu toiminnallisesti tutuksi

22.5.2020

Luontopäiväkoti Vihreän Willan lapset tietävät nyt, miten matokompostori toimii, mitä jäteasemalla tapahtuu ja miten ruokahävikkiä vähennetään. Kun lapsena tutustuu luontoon ja saa itse tehdä pieniä ympäristötekoja, syntyy luontosuhde, joka säilyy usein läpi elämän. Alle kouluikäisenä jo opitaan pysyvästi vaikuttavia arvoja ja toimintatapoja. Ajattelutavat muovautuvat, ennen kaikkea mallioppimisen kautta. Luodaan siis ensiarvoisen tärkeä pohja muun muassa luontokäsitykselle ja myöhemmille ympäristöön liittyville valinnoille.

– Ympäristökasvatus ei vaadi hienoja pedagogisia suunnitelmia, vaan sitä voidaan toteuttaa jokapäiväisessä arjessa myös spontaanisti, vahvistaa **Elina Latvala**, joka sosionomi (AMK) -tutkinnon opinnäytetyönään ideoi ja toteutti päiväkodille toiminnallisen ympäristökasvatuksen teemaviikot. Hän sanoo huomanneensa, että varhaiskasvatustyössä kasvattajan asenteella ja käyttäytymisellä on merkittävä rooli lapsen oppimiselle.

Ympäristövastuullisuus on muutakin kuin kirppikset ja kierrätys, jotka jo ovatkin lapsille tuttuja.

– Tavoitteeni oli keksiä uusia, innostavia ja lapsen maailmaan soveltuvia keinoja tutustua ympäristöasioihin.

Opinnäytteen tuotteena syntyi myös opas. Se on koottu hyväksi koetuista ympäristökasvatuksen menetelmistä. Oppaaseen on sisällytetty teoriatietoa ympäristökasvatuksesta, toiminnallisia ideoita valokuvin varusteltuna sekä vinkkejä ja tietoja kasvattajien tueksi. Opas toteutettiin ekologisesti sähköiseen muotoon.

Pienilläkin teoilla on merkitystä

Päiväkotiin perustettiin ”Jätekerho”, joka toimi tammi-maaliskuun aikana kokoontuen viikon tai parin välein. Siihen osallistui joka kerta keskimäärin seitsemän lasta. Useimmat heistä olivat viisivuotiaita.

– Siinä iässä lapsella on jo kykyä huomata asioiden välisiä yhteyksiä ja tekojen seurauksia, tietää Latvala. Lapsi pohtii ja kyselee paljon. Hän sanoo lapsilta kuulleensa, että esillä olleet asiat, kuten lautasen tyhjäksi syöminen, olivat toteutuneet lasten kotonakin. Joutsenmerkkejäkin oli bongailtu oma-aloitteisesti jo monista tuotteista.

Toiminnallisissa osuuksissa päiväkodin lapset mm. tekivät matokompostorin, tutustuivat ympäristömerkkeihin sekä tutkivat opiskelijan tekemien QR-koodien ja päiväkodin tablettien avulla eri jätelajeja. Lapset lukivat tabletilla esillä olleita koodeja selvittääkseen, mistä jätelajista – muovista, lasista, biojätteestä, metallista vai poltettavasta jätteestä – oli kulloinkin kysymys.

Kuva1. Tunkioliero muuttamassa matokompostoriin (kuva: Elina Latvala).

– Vierailu Lakeuden Etappi Oy:n jätehuoltokeskuksessa taisi olla kaikkien mielestä se huippukohta, muistelee Elina Latvala. – Jätehallin outo haju vähän ensin nipistytti neniä, kun ihmeteltiin roskapussivuoria, kodinkonekasoja, laskeutusaltaita ja roskisvarastoja. Kierroksen päätteeksi lapset kuvasivat tableteilla haluamiaan näkymiä ja pääsivät itse kuvaan Eetu Etapin, yhtiön maskotin, kanssa.

– Mutta miten ja miksi se kimalteleva diskopallo oli jäteasemalle päätynyt, sitä jäi moni ihmettelemään.

Kuva 2. Lapset ihmettelevät, mitä erilaisille materiaaleille jätehaudassa tapahtuu (kuva: Elina Latvala).

Opinnäytetyön yhteistyötahona oli Seinäjoella sijaitseva Pilke-päiväkoti Vihreä Willa. Luonnon, ekologisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmat liittyvät siellä kattavasti jokapäiväiseen toimintaan ruoanlaitosta lähtien. Siellä lapset liikkuvat metsäluonnossa ympäri vuoden, mikä on myös vahva perusta ympäristöherkkyydelle. Luonnon kokeminen merkitykselliseksi paikaksi saa lapset myös huolehtimaan siitä.

– Lapsikin suojelee sitä, mitä arvostaa, kiteyttää Latvala.

Ekologisuus on tuttua myös Latvalan omassa lapsiperhearjessa:

– Liikumme mielellämme pyöräillen ja teemme metsäretkiä. Kiinnitämme huomiota ruoan alkuperään ja havainnoimme oman kodin jätehautaa. Ympäristökasvatuksen kehittämisessä Latvala toivoo jollakin tapaa voivansa olla mukana myös tulevissa tehtävissään.

Varhaiskasvattaja heittäytyy koko sydämellään

Elina Latvala kertoi jo pikkutytöstä saakka toteuttaneensa lastenhoitokutsumustaan, lähinnä sukulaislasten iloksi.

– Siitä lähtien on kiinnostus vain jatkunut ja vahvistunut. On ihanaa nähdä lasten iloa, kasvua ja kehittymistä. Päiväkotityössä myös huomaa, että omalla asenteella, käyttäytymisen malleilla ja kasvatuksella on vaikutusta. Jokainen päivä siellä on erilainen ja uusia ihmeitä täynnä. Tykkään heittäytyä lapsen maailmaan.

Opinnäytetyössään Elina Latvala on yhdistänyt kaksi ominta osaamisen aluettaan. Hän valmistuu tänä keväänä sosionomi (AMK) -tutkinnosta, jossa on suorittanut varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyteen vaadittavat varhaiskasvatuksen opinnot. Aikaisemmin hänellä on hankittuna ympäristöteknologian insinöörin (AMK) pätevyys. Haastatteluhetkellä Latvala työskenteli varhaiskasvatuksen opettajana seinäjokelaisessa Peiponpesän päiväkodissa.

Opinnäytetyö osoittaa ammatillista osaamista

Opinnäytetyön tekeminen on pitkä ja monivaiheinen prosessi. Se on opiskelijan ammatillisen osaamisen näyttö, joka vaatii myös eettistä osaamista, yhteistyökykyä, monenlaista koordinointia sekä itsensä johtamisen ja reflektoinnin taitoja. Opiskelijan on opinnäytetyötä raportoidessaan hallittava sekä tieteellinen kirjoittaminen että asian esitteleminen suullisesti. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa jokainen saa omalta opinnäyteohjaajaltaan tukea ja neuvoja. Suomen kielen asiantuntijat, eli useimmiten viestinnän lehtorit, tarkastavat raporttien kielen, pitävät opinnäytetyöpajoja ja ohjaavat tarvittaessa muutoinkin pääohjaajien rinnalla. Silloin tällöin autamme myös tiedottamaan kiinnostavista tuloksista tai kokeiluista.

Kirjoittamisen ohjaajana olen seurannut satojen opinnäytetöiden valmistumista. On aina innostavaa nähdä opiskelijan tarttuvan häntä itseään kiinnostavaan aiheeseen. Opettajaakin palkitsee, kun kaikkien vaiheiden jälkeen ja yllättävistäkin käänteistä huolimatta päästään maaliin. Ennen kaikkea: tässä tehtävässä, jos missä, oppii joka kerta uusia mielenkiintoisia pieniä ja suuria asioita eri ammateista, yhteiskunnasta, ihmisestä ja elämästä ylipäätään.

Helena Sarvikas
Lehtori, suomen kieli ja viestintä
SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri